

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 20/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Pikuliakom, Skalité 1374, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 119/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 119/2010 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Žilina **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 35 T 119/2010 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie v sume **2 000 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Žilina **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Žilina **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **707,45 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 119/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 20/2022-13 z 20. januára 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnuté trestné konanie, ktoré začalo 2. júla 2010 podaním obžaloby na okresnom súde v trestnej veci sťažovateľa pre spáchanie trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b) a ods. 2 písm. d) Trestného zákona účinného k 31. decembru 2015, prebieha viac ako 11 rokov a ku dňu podania ústavnej sťažnosti nie je právoplatne skončené. Okresný súd rozhodol rozsudkom z 8. novembra 2016, ktorý bol uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 42/2017 z 9. augusta 2017 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie prejednanie a rozhodnutie.

4. Po vrátení veci okresnému súdu bol určený termín hlavného pojednávania na 19. október 2018. Na ďalších hlavných pojednávaniach okresný súd vykonal výsluch svedkov a znalcov. Na poslednom hlavnom pojednávaní 29. októbra 2021 okresný súd „*prečítal výpovede znalcov z predchádzajúcich hlavných pojednávaní a ich znalecké posudky.*“. Nový termín hlavného pojednávania bol nariadený na 21. január 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že neefektívnym a neprimerane dlhým konaním okresného súdu v jeho veci došlo k porušeniu ním označených základných práv.

Podľa sťažovateľa prietahy v napadnutom konaní nezavinil a zúčastnil sa všetkých hlavných pojednávaní. Ním uplatnené odvolanie proti rozsudku okresného súdu a potreba vykonať dôkazy pre námietku proti zmene senátu prispeli k celkovej dĺžke napadnutého konania, avšak uplatňovanie týchto procesných práv nie je možné pričítať na ťarchu sťažovateľa.

Sťažovateľ z prietáhov v napadnutom konaní viní okresný súd, ktorý mohol termíny hlavných pojednávaní určiť krátko za sebou tak, aby na nich vykonal celé dokazovanie. Tomu by zodpovedala primeraná lehota na skončenie konania do konca roku 2010. Hlavné pojednávania boli vykonávané s nedôvodne dlhým časovým odstupom, niekedy vypočítaním iba jedného svedka.

Pojednávanie okresný súd odročoval z dôvodu, že dal prednosť pojednávaniam v iných súdnych konaniach.

Sťažovateľ zároveň poukázal aj na nesprávny postup vyšetrovateľa a prokurátora v prípravnom konaní, v dôsledku čoho nemal dostatočný čas na prípravu svojej obhajoby.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

6. V prípise doručenom ústavnému súdu 14. marca 2022 podpredsedníčka okresného súdu k ústavnej sťažnosti poukázala na vyjadrenie zákonného sudcu a potvrdila pretrvávajúce nedostatočné personálne obsadenie sudcov a vyšších súdnych úradníkov na trestnom úseku okresného súdu. Poukázala aj na skutočnosť, že v súvislosti so zmenou zloženia senátu sťažovateľ nesúhlasil s takouto zmenou v osobe prísediacej a žiadal o prejednanie veci a vykonanie opakovaného dokazovania od začiatku v celom rozsahu v novom zložení senátu, čo do značnej miery opätovne ovplyvňuje dĺžku napadnutého konania a efektívny postup v konaní. Vyjadrila presvedčenie, že v posudzovanej veci nedochádza k neodôvodneným prieťahom.

Zákonný sudca okrem predloženej podrobnej chronológie jednotlivých procesných úkonov v napadnutom konaní k sťažnostnej námietke sťažovateľa o počte svedkov, poškodených a znalcov vypočítaných na jednotlivých hlavných pojednávaniach tiež uviedol, že je potrebné prihliadnuť aj na časové okolnosti trvania výsluchov na jednotlivých hlavných pojednávaniach, a to podrobné kontradiktórne výsluchy, či zo strany dozorujúcej prokurátorky, ale predovšetkým sťažovateľa a jeho právneho zástupcu. Opakovane sa stávalo, že predseda senátu musel vstupovať do výsluchov vedených obhajcom sťažovateľa s upozoreniami, aby otázky na procesné strany boli kladené vo vzťahu k predmetu konania.

7. V rámci repliky sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 3. apríla 2022 uviedol, že okresný súd vo svojom vyjadrení nerozporoval obsah hlavných pojednávanií a dôvody ich odročovaní. Za nedôvodné a nesprávne považuje tvrdenie okresného súdu, že dĺžku napadnutého konania do značnej miery ovplyvnil nesúhlas sťažovateľa so zmenou v osobe prísediacej. Podľa sťažovateľa okresný súd sám mohol rozhodnúť, že sa iba prečítajú zápisnice z výpovedí svedkov z predchádzajúcich hlavných pojednávanií, a toto mohol vykonať na jednom hlavnom pojednávaní. Povinnosť vykonať dokazovanie vyplynula aj zo zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu v dôsledku väd konania a rozsudku okresného súdu. Sťažovateľ vyjadril nesúhlas aj s tvrdením okresného súdu, že na dĺžku napadnutého konania malo vplyv kladenie otázok obhajcu sťažovateľa. V tomto opakovane poukazuje na nesprávny postup vyšetrovateľa a prokurátora v prípravnom konaní, v dôsledku čoho bolo porušené jeho právo na obhajobu. Podľa sťažovateľa aj prokurátor na hlavných pojednávaniach „*kládol otázky v porovnatel'nom rozsahu.*“

Tiež uviedol, že dôvody neúčasti jeho obhajcu na pojednávaniach neovplyvnili dĺžku napadnutého konania a v každom prípade išlo o ospravedliteľné dôvody.

Poukázal aj na skutočnosť, že jeho obvinenie je založené v podstate na jedinom dôkaze, t. j. výpovedi poškodenej pri výsluchu v prípravnom konaní. V konaní pred súdom poškodená

opakovane odmietla vypovedať a okresný súd tak prečítal zápisnicu z jej výsluchu napriek tomu, že na to neboli splnené podmienky v zmysle Trestného poriadku.

Podľa sťažovateľa uvedené dôvody extrémne neprimeranej dĺžky napadnutého konania, neodôvodnených viacnásobných prietahov, ktoré sťažovateľ nezavinil, ako aj porušenia práva na obhajobu a spravodlivý proces odôvodňujú priznanie ním navrhovanej sumy finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľ tiež doplnil, že po podaní ústavnej sťažnosti okresný súd na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 21. januára 2022, vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi. Na pojednávaní 31. marca 2022 predniesli prokurátor a obhajoba záverečné reči a okresný súd odročil hlavné pojednávanie na 13. apríl 2022.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je jeho tvrdenie, že v napadnutom trestnom konaní došlo k zbytočným prietahom, keďže ani po viac ako 11 rokoch od podania obžaloby okresný súd právoplatne nerozhodol, v jeho veci koná neefektívne, čím dochádza k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

12. Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku

mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020). Nemožno pochybovať, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania vrátane poškodených strán.

13. Pokiaľ ide o posúdenie podľa kritéria právnej a faktickej zložitosti veci, konanie predstavuje z právneho hľadiska trestnú vec tvoriacu štandardnú a stabilnú súčasť rozhodovacej činnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdov, preto ju nemožno považovať za právne zložitú. Podľa názoru ústavného súdu však vec sťažovateľa vykazovala istý stupeň faktickej zložitosti veci, spočívajúci v potrebe vypočutia viacerých svedkov a predovšetkým potrebe znaleckého skúmania pre vec rozhodných skutočností. Treba však zároveň zdôrazniť, že okolnosť skutkovej zložitosti veci doterajšiu neprimeranú dobu konania neovplyvnila zásadnejším spôsobom, keďže rozhodujúcim faktorom, ktorý mal negatívny vplyv na plynulosť postupu konania v trestnej veci sťažovateľa, bol predovšetkým jeho neefektívny postup popísaný v ďalších bodoch odôvodnenia tohto nálezu.

14. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sa sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil také závažné skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania. Pozornosti ústavného súdu však neunikla skutočnosť, že z dôvodu žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa bol zrušený termín verejného zasadnutia nariadený na 20. júl 2011, ktorého predmetom malo byť predbežné prejednanie obžaloby (nový termín určený na 3. august 2011). Tiež v dvoch prípadoch bolo odročené hlavné pojednávanie (nariadené na 20. apríl 2012 a 15. február 2013) z dôvodu žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa o zrušenie termínu, resp. dodatočného ospravedlnenia sa z pojednávania. Uvedené okolnosti mali určitý dopad na celkovú dĺžku trvania konania, na čo ústavný súd nemohol neprihliadať pri určení primeraného zadost'učinenia (napr. II. ÚS 109/2018).

15. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu predovšetkým poukazuje na skutočnosť, že trvanie trestného konania od podania obžaloby prokurátorom do podania ústavnej sťažnosti (17. decembra 2021), teda v trvaní viac ako 11 rokov, je potrebné už samo osebe považovať za neprimerané, neospravedlniteľné, a teda za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do takej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03, II. ÚS 367/2013).

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania ústavný súd hodnotí postup okresného súdu ako neefektívny bez potreby vyhodnocovania jednotlivých čiastkových úkonov okresného súdu.

16. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní pritom ústavný súd taktiež osobitne zdôrazňuje, že v zmysle jeho ustálenej judikatúry môžu byť zbytočné prieťahy v konaní zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho nesústredenou a neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). V súvislosti s posudzovaním efektívnosti činnosti všeobecného súdu teda ústavný súd nepovažuje za podstatné množstvo úkonov, ktoré všeobecný súd vykonal, ale považuje za rozhodujúcu predovšetkým skutočnosť, či ich vykonanie bolo efektívne, rešpektovalo zásadu procesnej ekonómie a zásadne vytváralo podmienky na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa (II. ÚS 33/99, II. ÚS 71/01, I. ÚS 298/08). Vychádzajúc z požiadavky efektívnosti, tak za bezprieťahové konanie nemožno považovať postup všeobecného súdu, ktorý síce koná v predmetnej veci v zásade plynulo, avšak takmer celý priebeh napadnutého konania je poznačený neefektívnosťou a nesústredenosťou jeho postupu, čo má zásadný vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania. O neucelenosti postupu konajúceho súdu, resp. o nesústredenej a neefektívnej činnosti súdu v tej-ktorej veci pritom obvykle svedčí, že ním vo veci vydané rozsudky boli odvolacím súdom zrušené ako predčasné, opierajúce sa o neúplné a nejasné skutkové zistenia. Následne boli vrátené prvostupňovému súdu na ďalšie prerokovanie a rozhodnutie (napr. IV. ÚS 72/2010, II. ÚS 436/2021).

17. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na nesústredenú a neefektívnu činnosť okresného súdu spočívajúcu vo viacerých procesných pochybeniach, ktoré vzhľadom na ich kvalitu viedli v konečnom dôsledku k zrušeniu rozsudku krajským súdom. Krajský súd vo svojom zrušujúcom uznesení na tieto procesné pochybenia okresného súdu poukázal (nedôsledné rešpektovanie práva sťažovateľa na obhajobu, nevykonávanie dôkazov potrebných na objasnenie veci zákonným spôsobom, neúplne dokazovanie výsluchom znalca).

18. K obrane, v ktorej okresný súd poukazuje na svoju neúmernú zaťaženosť spôsobenú negatívnou situáciou v oblasti svojho personálneho obsadenia, pričom sa okresný súd túto snaží prezentovať ako objektívnu okolnosť negatívne sa podpisujúcu pod plynulosť konania aj vo veci sťažovateľa, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezstavujú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02, II. ÚS 287/2019). Námietka personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Pokiaľ ide o zodpovednosť samotného zákonného sudcu, táto okolnosť je z ľudského hľadiska pochopiteľne ospravedliteľná, no z hľadiska celkovej zodpovednosti okresného súdu za plynulosť konania vo veciach účastníkov konania ju zohľadniť nemožno.

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal nesprávny postup vyšetrovateľa a prokurátora v prípravnom konaní, v dôsledku čoho nemal dostatočný čas na prípravu svojej obhajoby. Vo svojej replike argumentoval aj nesprávnym postupom okresného súdu, na základe čoho došlo k porušeniu jeho práv na obhajobu a spravodlivý súdny proces. Uvedené tvrdenia a požiadavky sťažovateľa nesúvisia s predmetom konania pred ústavným súdom, teda so skúmaním, či došlo k porušeniu

základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale s meritom veci prejednávanej v napadnutom konaní, o ktorej rozhodnúť prináleží okresnému súdu. Tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy, ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 279/07, II. ÚS 643/2013, II. ÚS 58/2016).

20. Už samotné trvanie napadnutého trestného konania presahujúce 11 rokov od podania obžaloby je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné, ničím neospravedliteľné a nepochybne signalizuje, že v ňom nedošlo k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým je odstránenie právnej neistoty účastníkov konania. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadosťučinenie

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

23. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 11 000 eur z dôvodov uvedených vo svojej ústavnej sťažnosti, pričom zároveň poukazuje, že poškodená nejaví záujem svojou výpoveďou pomôcť obvineniu, ktoré sama svojím oznámením iniciovala, objasniť a konanie skončiť. Právna neistota spojená s neprimeranou dĺžkou napadnutého konania a s právnym postavením obžalovaného tak nepomerne viac zasahuje do postavenia sťažovateľa ako poškodenej.

24. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovišenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, III. ÚS 10/02, I. ÚS 257/08). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza

zo zásad spravodlivosti aplikovaných aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. Ústavný súd považuje s'ťažovateľom požadovanú sumu finančného zadost'učinenia za neprimeranú a zároveň pripomína, že ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06).

Pre rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia je podstatné i to, že s'ťažovateľ napriek tvrdenej subjektívnej právnej neistote nevyužil jednoduché a prístupné prostriedky, ktoré mohli viesť k tomu, aby v jeho veci okresný súd konal a rozhodol. Nepodanie s'ťažnosti predsedovi súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nie je nástrojom, ktorého nevyužitie by malo viesť k tomu, aby nebolo vyslovené porušenie práv s'ťažovateľa, no treba ho zohľadniť pri úvahe, či je dôvod na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy, resp. pri úvahe o jeho výške.

26. Vzhľadom na konštatované zbytočné priet'ahy a zjavne neprimeranú dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania, správanie s'ťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd, majúci na zreteli, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 2 000 eur za finančné zadost'učinenie primerané konkrétnym okolnostiam napadnutého konania (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

27. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. S'ťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom za tri úkony právnej pomoci.

28. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. S'ťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie ústavnej s'ťažnosti a replika). Za dva úkony vykonané v roku 2021 (prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej s'ťažnosti) patrí odmena v sume dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2022 (replika doručená 3. apríla 2022) predstavuje sumu 193,83 eur a režijný paušál sumu 11,63 eur.

Trovy právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom predstavujú teda sumu 589,54 eur, ktorá sa vzhľadom na skutočnosť, že advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje o 20 %. Ústavný súd preto úspešnému sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v celkovej sume 707,45 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

29. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu